

Broj: I-RP-1-32/10
Datum: 26.01.2011.
Novi Sad

Vlada AP Vojvodine
Pokrajinski sekretarijat za socijalnu politiku i demografiju
Sekretarka Novka Mojić

Bulevar Mihajla Pupina 16
Novi Sad

Predmet: Preporuka Pokrajinskog ombudsmana

Pokrajinski ombudsman je primio predstavku J. P. Č. koja samostalno obavlja delatnost i priznato joj je pravo na porodiljsko odsustvo i odsustvo sa rada radi nege deteta od 26.01.2010. godine iako se porodila 22.12.2009. godine, a visina naknade zarade utvrđena je u iznosu od 21.788,50 dinara. Na navedeno rešenje je uložila žalbu koju je Pokrajinski sekretarijat za socijalnu politiku i demografiju odbio kao neosnovanu. Rešenjem broj 113-553-1660/2010-01 je konstatovano da Agencija za privredne registre Republike Srbije rešenjem od 26.01.2010. godine odobrila promenu podataka o poslovođi, kao i da je na osnovu Uverenja Poreske uprave od 04.08.2010. godine konstatovano postojanje dospelih, a neuplaćenih obaveza na osnovi čega je zaključeno da je prvostepeni organ tačno utvrdio činjenično stanje.

Prvostepeni organ je pravo na naknadu zarade utvrdio tako što je kao zarada uzeto 50% prosečne zarade u Republici Srbiji iz razloga što stranka nije izmirivala obaveze prema Poreskoj upravi, a kao datum početka ostvarivanja prava na naknadu datum donošenja rešenja od strane Agencije za privredne registre.

Pokrajinski sekretarijat je Pokrajinskom ombudsmanu dostavio odgovor u kome je navedeno da su u ovom slučaju prvostepeni i drugostepeni organ postupili u skladu sa pozitivnim propisima, te da stranka ima pravo da pokrene upravni spor.

Postupanje prema preduzetnicama porodiljama na način kojim ih institucije stavljaju u neravnopravan položaj u odnosu na druge zaposlene je uočen u velikom broju slučajeva, a postupanje Poreske uprave, pa i opštinskih/gradskih uprava upućuje na nepoštovanje zakonskih propisa.

Ustav Republike Srbije predviđa posebnu zaštitu porodice, majke i deteta, a majci se pruža posebna zaštita i podrška pre i posle porođaja. Usvajanjem Strategije za podsticanje rađanja država se opredelila da će politiku usmeriti ka održivom

demografskom razvoju, što znači da rađanje dece ne bi smelo značajno da pogoršava ekonomski, a time i društveni, položaj porodica sa decom.

Član 2 stav 3 tačka 6 Pravilnika o bližim uslovima i načinu ostvarivanja prava na finansijsku podršku porodici sa decom obavezuje lice koje samostalno obavlja delatnost da dostavi potvrdu nadležnog organa o mesečnoj osnovici na koju se plaćaju doprinosi za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje, za poslednjih 12 meseci koji prethode mesecu u kome je započeto korišćenje odsustva, a po isteku godine, rešenje o konačnoj osnovici. Potvrde (uverenja) koje izdaje Poreska uprava sadrže informaciju o osnovici za plaćanje doprinosa i konstataciju o stanju poreskog duga. Pravilnik govori o osnovici na koju se plaćaju doprinosi, a ne na koju su plaćeni doprinosi, zbog čega je tretiranje eventualnog postojanja duga za javne prihode na taj način što se primenjuje član 9a Pravilnika suprotno njegovoj svrsi.

Pravo na odsustvo sa rada zbog trudnoće i porođaja, kao i odsustvo sa rada radi nege deteta je garantovano Zakonom o radu u ukupnom trajanju od 365 dana, s tim što se porodiljsko odsustvo započinje na osnovu nalaza nadležnog zdravstvenog organa najranije 45 dana, a obavezno 28 dana pre vremena određenog za porođaj.

Takođe, preduzetnice i ostala lica koja samostalno obavljaju delatnost nisu u radnom odnosu kao zaposleni kod poslodavca.

Zaštitu i podršku moraju da uživaju sve porodilje, nezavisno od njihovog radnog odnosa, poslovnog opredeljenja ili preduzetničkog angažovanja i svako drugačije postupanje se smatra diskriminacijom. Pokrajinski ombudsman smatra da je neophodno u svim slučajevima postupati u skladu sa navedenim propisima.

Imajući u vidu navedeno Pokrajinski ombudsman daje sledeće

Mišljenje

Pitanje prinudne naplate utvrđenih obaveza je uređeno Zakonom o poreskom postupku i poreskoj administraciji i nema osnova da se preduzetnice porodilje zbog neplaćenih dospelih obaveza dovode u nepovoljniji položaj time što im se umanjuje iznos naknade.

Promena podataka u Agenciji za privredne registre kojim preduzetnica porodilja privremeno zatvara radnju ili imenuje poslovođu, kao i datum nastanka promene, ne mogu biti presudni za ostvarivanje prava na naknadu za vreme porodiljskog odsustva, jer se ono izričito vezuje za činjenicu i momenat porođaja.

Prvostepeni i drugostepeni organ su prekršili principe dobre uprave postupajući suprotno zakonu.

Zbog utvrđenih propusta Pokrajinski ombudsman u skladu sa članom 33 st. 1 tačka 2 Pokrajinske skupštinske odluke o Pokrajinskom ombudsmanu („Sl. list APV“ br. 23/02, 5/04, 16/05, 18/09-promena naziva) Pokrajinskom sekretarijatu za socijalnu politiku i demografiju upućuje sledeću

PREPORUKU

da prilikom postupanja po predmetima kojima se rešava o pravu na naknadu zarade za vreme porodijskog odsustva, odsustva sa rada radi nege deteta i odsustva sa rada radi posebne nege deteta dosledno postupaju u skladu sa propisima i to:

- članom 2 stav 3 Pravilnika o bližim uslovima i načinu ostvarivanja prava na finansijsku podršku porodici sa decom („Službeni glasnik RS“, broj 29/02, 80/04, 123/2004, 17/2006, 107/2006, 51/2010 i 73/2010) posebno tačka 6 kojom se obavezuje lice koje samostalno obavlja delatnost da dostavi potvrdu nadležnog organa o mesečnoj osnovici na koju se plaćaju doprinosi za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje, te informaciju o postojanju duga za javne prihode ne dovodi u vezu sa članom 9a Pravilnika,
- članom 94 Zakona o radu („Službeni glasnik RS“, broj 24/2005, 61/2005, 54/2009), posebno u vezi sa članom 2 stav 1 tačka 7 Pravilnika, odnosno da promene podataka u evidenciji koje vodi Agencija za privredne registre ne mogu biti presudne za ostvarivanje prava na naknadu za vreme porodijskog odsustva.

Molimo da nas u roku od 15 dana izvestite o načinu primenjivanja ove preporuke.

S poštovanjem,

**ZAMENICA
POKRAJINSKOG OMBUDSMANA**

Danica Todorov